

GORENJSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV KRANJ

Poština plačana v gotovini.

Naši novi narodni heroji

Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je proglasil za izredne zasluge v narodnoosvobodilni borbi 5 novih narodnih herojev iz Slovenije, med njimi Staneta Žagarja, Jožeta Gregorčiča in Lojzeta Kebeta, stare revolucionarje in pionirje partizanstva na Gorenjskem.

STANE ŽAGAR

V srednji Dobravi pri Kropi se še danes mnogi spominjajo postavnega, splošno priljubljenega učitelja, ki je pred 15. leti mladino tako navdušil za šolo, kot nihče za njim. Ta učitelj je bil Stane Žagar. Ze takrat so ga ljudje cenili in spoštovali, še bolj pa je njegova veljava zrastle, ko se je že prve mesece po okupaciji spet oglasil v gorenjskih vaseh kot borec proti okupatorju.

Stane Žagar je bil rojen 19. februarja 1896 v Zagi pri Bovcu. Ze prva leta stare Jugoslavije se je uvrstil med revolucionarje in leta 1931 je postal član Komunistične partije. Od leta 1937 je bil član Centralnega komiteja Komunistične partije

Slovenije. Ob vdoru fašistov v našo domovino je bil v Ljubljani, od koder ga je Centralni komitej poslal kot partijskega inštruktorja na Gorenjsko. Z njegovim prihodom na Gorenjsko se je tu razvilo partizansko gibanje in uspehi gorenjskega partizanstva v prvih letih so v precejšnji meri njegova zasluga. Tov. Žagar je nenehno delal na tem, da so bile iz razdrobljenih partizanskih skupin ustanovljene prve večje eborožene partizanske enote. Ze avgusta 1941 je bil na Jelovici ustanovljen bataljon in še isti mesec je bataljon bil najtežje boje. Stane Žagar je odšel za nekaj časa na Dolensko, decembra 1941 pa se je vrnil in skupno z Jožetom Gregorčičem in Lojzetom Kebetom stopil na čelo gorenjskega ljudskega odpora. Boji v Selški dolini, boji proti Nemcem, ki so hoteli izseliti Selško in Poljansko dolino, junaški boj pri Dražgošah in nešteti manjši spopadi z nemškimi četami govore o Žagarjevi sposobnosti in predanosti do svojega ljudstva.

27. februarja 1942 se je hotel prebiti skozi nemški obroč na Planici nad Crngrobom pri Škofji Loki, kjer je bil ranjen in je težkim ranam podleгал. Gorenjska je je z njim izgubila enega svojih najboljših organizatorjev vstaje, Partija pa enega svojih najboljših članov.

Za to slovesnost je bila odrejena Stefanja gora, ker je bila partizanska vas in je še danes porušen in požgan zaselek Davovec. Ne daleč za Davovcem pa so bili pokopani borci, ki so padli na tem področju. Leta 1946, so ostanke teh svojci prenesli v dolino, ostal pa je še zapuščen grob partizana, ki nima nikogar. Za ta slovesni dan je bil nekoliko popravljen in okrašen, a drugače je že leta zapuščen, kar naj odlej ne bo več. —er.

Govekar Julčec, ki je pozdravil vse bivše borce, terenske delavce in goste.

Dasi je organizacija prireditve bila izključno v rokah krajevne organizacije ZB NOV iz Zirov, ter nismo dobili nobene pomoči v tem pogledu od drugod, je prireditve uspela zelo dobro, k čemur je izdatno pripomoglo izredno lepo vreme in posrečeno izbran kraj.

Tudi za telesni blagor je bilo dobro preiskrbljeno, tako da so gostje z zmernimi izdatki bili deležni vsega kar so si zaželeli. Mladina pa je izkoristila priliko in se zavrtela na svežem zraku ob prijetni godbi iz Idrije.

Kranj, 25. julija 1951

Cena din 5—

*Stoletni hlapec zdrobil je okove,
junaško pot si utrl v čase nove . . .*

Partizanske štafete so prehodile pot slavnih partizanskih borb

Svečane proslave Dneva vstaje v naših krajih

KRANJ, 21. julija. V soboto zvečer ob 20. uri je bil na Titovem trgu svečan partizanski miting, ki ga je uprizorila glavna patrolja, ki si je skozi številne sovražne zasede in ovire preko naših gorskih vrhov od Triglava do Storžiča prebila prosto pot do Kranja. Tako je imela med drugim samo od Preddvora skozi Cerklje do Kranja tri večje zasede, od katerih je bila najhujša v Senčurju. Ko je vdrila v Kranj je začel greti okrajni dom, ki so ga pa naši požrtvovalni gasilci pogasili. Nato je bojna patrolja z vsemi udeleženci in branilci mesta naredila svečan obhod skozi mesto, ki si je na mah nadelo svečano lice. Pred tribuno na Titovem trgu je našo borbeno zastavo predal z raportom zastavonoša tov. Por. Janez, ljudski poslanec LRS, tov. Brovč Andreju, sekretarju MK KPS, ki jo je nato s primernim nagovorom o pomenu te manifestacije predal tov. Štucin, nosilec spomenice l. 1941, da jo ponese s patroljo naprej in odda naslednji patrolji v Pirničah, pred ro. stno hišo padlega narodnega heroja Franca Rezmara - Staneta. Udeležence tega slavnostnega mitinga je v imenu JA pozdravil tov. Prezelj Stanko, major. Patrolja je nato nadaljevala pot proti Smledniku, dočim se je na trgu razvilo ljudsko ranjanje.

SVEČANO ZASEDANJE OLO-a KRANJ - MESTO IN OKOLIŠKEGA OKRAJA

Kranj, 21. julija. Ob priliki Dneva vstaje sta oba OLO-a v Kranju imela svečana zasedanja, katerih so se udeležili skoraj vsi okrajno ljudski poslanci. Ob 9. uri dopoldne je v dvorani okrajnega doma imel zasedanje OLO Kranj - okolica, na katerem je tov. Babič Andrej, predsednik IO podal izrpen referat o pomenu in poteku dogodkov ljudske vstaje na področju sedanjega kranjskega okoliškega okraja, ter uspehe ljudske oblasti med okupacijo in po osvoboditvi. Okrajni ljudski odborniki so nato prisestvovali kulturni proslavi v čast praznika v Sindikalnem domu, ki jo je uprizorila umetniška skupina uslužbencev OLO-a.

Ob 11. uri dopoldne pa se je v sejni dvorani MLO-a sestel k svečanemu zasedanju okrajni ljudski odbor Kranj - mesto. O pripravah in dvigu na upor kranjskih delavcev je govoril predsednik MLO tov. Brovč Andrej, Čestitke k prazniku Dneva vstaje sta izrekla še predstavnik JA in MO ZB. S svečanega zasedanja so mestni ljudski odborniki odposlali pozdravno resolucijo CK KPS.

Tržič

Na predvečer praznika so zagoreli po vseh vrhovih Karavank in okoliških hribov kresovi, katere je vžgalo planinsko društvo iz Tržiča. Ta čas je pa šla skozi mesto povorka na pokopališče, kjer je bila na grobovih padlih borcev in talcev množna žalna svečanost. Zvečer pa je bila v domu „Ivana Cankarja“ kulturna prireditve, na kateri so sodelovali recitatorji, pevci, orkester in dramska sekcija domačega SKUD-a.

Na Dan vstaje pa je bil prirejen velik partizanski pohod preko Rdeče doline — Počivalnika — k Završniku, kjer so se združili z drugo skupino, ki je prišla od Sv. Ane in Sv. Katarine. Po kratkem kulturnem programu je sledil partizanski miting.

Tržič je bil na praznik ves v zastavah in praznično okrašen. Lepo so bila opremljena izložbena okna in zunanost podjetij.

Kranj je v nedeljo vstal ves v zastavah, zelenju, mlajih in slavalokih. Danes so imeli po vseh delovnih kolektivih predavanja o razvoju narodno osvobodilnega boja, ter o partizanski borbi na Gorenjskem. Zvečer so na vseh okoliških hribovih zagoreli kresovi, terenski odbori množičnih organizacij pa so priredili partizanske mitinge, na katerih so razdelili 140 vojaških odlikovanj borecem in aktivistom iz NOB. Teren Rupa je organiziral partizanski miting na letnem kinu ob zelo veliki udeležbi prebivalstva in vojske. Po končanem kulturnem programu je bil predvajan kratek film „Partizanske bolnice“; na terenu v Stražišču, je bil poleg mitinga predvajan tudi naš slovenski film „Na svoji zemlji“. Prav tako sta uspela mitinga na Planini in na Primskovem.

Žiri

V četrtek proti večeru se je zbrala pred KLO-em v Zireh kar precejšnja množica ljudi, ki so pričakovali partizansko patroljo iz Savodnja in odhoda žirovske partizanske patrolje preko Žirovskega vrha do Poljan. Godba na pihala TŠC je dvigala razpoloženje nestrpno čakajoče množice.

Ze ob 19. uri se je zbralo okoli 30 bivših borcev partizanov, katerim se je priključilo še 10 fantov iz predvojaške v TŠC, ki pa so že tudi sami kot pionirji sodelovali za časa NOB. Ob 20. uri je neopazeno prispela patrolja iz Savodnja, ter napadla naše patrolje, ki so bile razmeščene na vseh krajih. Po „zavzetju“ kraja se je pred KLO-em izvršil pozdrav in predaja bojne zastave žirovske patrolji. Tov. Košir Jože je v kratkem mitingu - nagovoru pobjasnili mladini, kako so se borili pred desetimi leti in nato se razvijajočem partizanskem boju za svobodo slovenskega in vsega jugoslovanskega naroda. Te bojne patrolje se prirejajo, da se obudi spomin in prikaže mladini našo borbo. Nato je godba igrala partizanske skladbe. Ljudstvo pa je z vzkliki in pozdravi počakalo odhoda žirovske patrolje, ki je krenila skozi Novo vas na Žirovski vrh, nato v Todraže in Sv. Urbanu, pa v Bačne - Vinharje, čez Kremenek na Bukov vrh do Hotavelj pri Poljanah. Tam so patrolje zavzele položaje, ter se kretale v treh smereh. Ob 5.30 uri se je izvršil napad na Poljane, ki je trajal vse do 6. ure.

Streljanje in še prej domače patrolje v Poljanah so spravile tudi tukaj na noge prebivalstvo, ki je z zanimanjem sledilo borbam in nato pozdravu in predaji zastave poljanski bojni patrolji.

Disciplina in razpoloženje je bilo dobro, in udeleženci - bivši borci so kljub celonočnemu pohodu vedri prispeli na njih cilj. V splošnem je bila organizacija dobra. Le komora, odnosno intendant ni zadostil, ker je dezertiral. Tako so udeleženci patrolje na določenem mestu zaman čakali okrepčila. Tako je tudi pri tem odpovedal le tisti člen — preskrba, kakor tudi najčestje za časa okupacije, kar pa razpoloženja kot nekdanj tudi sedaj ni kvarilo.

Vsi udeleženci pa so med pohodom osvežili spomin na čas, ko smo se resnično borili za našo svobodo, za naš obstoj in samostojnost.

Škofja Loka

Točno po načrtu se je 20. t.m. obrazoval v Škofji Loki partizanski bataljon iz samih domačinov, bivših partizanov. Imel je nalogo, da odide na Kamnitnik, kjer je bil sprejem bojnih patrolj, ki so prišle iz Selške, Poljanske doline in Kranja. Na samem Kamnitniku se je vnela borba, v ka-

terj so nosilci bojnih zastav zmagali. Nato so se vse patrolje zbrale okrog spomenika, kjer je nemški okupator pred 6 leti postrelil 50 Škofjeločanov kot talce. Zbranim je govoril o pomenu vstaje in žrtvah tov. Berčič Janko. Najstarejši borec Ločan iz leta 1941 tov. Justin pa je položil venec na spomenik žrtev, nakar so iz Kamnitnika zagrmeli topovski strelji častno salvo. Po končani slavnosti se je bataljon vrnil v mesto skupno z ostalimi patroljami. V svečanem maršu je prikorakalo na Mestni trg nad 400 borcev, kjer jih je pozdravil in imel kratek nagovor o 22. juliju tov. Bertonec Franc, sekretar MK KPS, nakar so bojne zastave izročene borecem škofjeloškega bataljona, ki jih je toplo pozdravljen od številnega občinstva ponese do Sore - Sela, kjer jih je predal ljubljanskemu odredu.

Na praznik vstaje je organizacija ZB odkrila spominsko ploščo na hiši, kjer se je vršil prvi sestanek aktivistov OF; odprta je bila razstava NOB v kulturnem domu. Mestna strelska družina pa je priredila tekmovanje v streljanju. Popoldne pa je bilo na mestnem telovadišču partizansko taborjenje in sprejem pionirskih odredov. Vse prireditve so bile dobro obiskane, kar priča o visoki zavednosti Ločanov do pomembnosti praznika.

Cerklje

Množične organizacije Cerkelj so skupno z velesovskimi in olševskimi dostojno proslavile praznik zgodovinskega upora slovenskega naroda. Upor, ki se je pričel 22. julija 1941, se je spontano širil po vsej Sloveniji in tudi v Cerkljah je že 27. julija 1941. bil prvi sestanek na Njivicah pri Poženku, kjer je delegat OF iz Ljubljane organiziral terenski odbor OF za Cerklje. Glavna skrb tega odbora je bila namenjena partizanski skupini, ki se je utaborila novembra 1941. na Jezerski planini pod Kravcem. Največja hajka na to skupino je bila na svečnico leta 1942. O hajki so cerkljanski aktivisti pravočasno obvestili partizane, ki jih je bilo 35. Pred Nemci so se umikali preko Stefanje gore, Možjance na Bašelj pod Storžičem. Stevilni so dogodki iz NOB iz našega okoliša in vseh teh smo se spomnili v teh dneh.

Na dan 20. julija je bil napad na Cerklje. Vse dopoldne so pokale daleč pod hribov puške, v Cerkljah pa so se pripravljali na obrambo. Nenadoma so bili partizani sredi vasi in Cerklje so bile zavzete ob 13. uri. Po zavzetju vasi so edince pričakale štafete, ki je prišla z zastavo. Pozdravil jo je poslanec LRS Janez Por, ki je zastavo prevzel in jo je potem na čelu čet sam odnesel proti Kranju.

V nedeljo 22. julija pa je bil na Stefanji gori velik partizanski miting, kjer so podali kulturni program KUD-a Cerklje, Olševke in Velesovo. Člani predvojaške vzgoje in ZB pa so v treh kolonah izvršili partizanski pohod.

PARTIZANSKI TABOR NA RASPOJTJU

Krajevna organizacija Zveze borcev NOV Žiri, je organizirala dne 16. julija velik PARTIZANSKI TABOR na Raspojtju. Kraj, kjer je bil prirejen tabor leži na sredi poti med Žirmi in Idrijo. Prireditve je obiskalo obilo gostov iz Zirov in Idrije. Prišli pa so tudi gostje in bivši borci iz Škofje Loke, Spodnje Idrije, Cerkna in drugih primorskih krajev. Program prireditve je bil okrnjen, ker niso prišli naprošeni gostje, bivši komandanti, ki so se za časa NOB zadrževali v teh krajih. Tako je imel referat o pomenu tabora le domačin tov.

Izleti v partizanske kraje na Dan vstaje V počastitev spomina na borbe v Dražgošah

Kranj, 22. julija. Danes so se mnogi člani od delovnih kolektivov kranjskih tovarnih in podjetij udeležili izletov v partizanske kraje. Dražgoše je obiskal teren Planina in pevski zbor SKUD-a „France Prešeren“, ki je s svojim programom povečal svečanost odkrivanja spomenika padlim borcem v slavni dražgoški bitki. Slavnostni nagovor in potek bojev je podal tov. Biček Franc, major JA, bivši komandir voda Cankarjevega bataljona, ki je branil Dražgoše pred Nemci. Spomenik stoji ob Stari poti in na spominski plošči so vklesana imena padlih borcev: Ivan Zajc, Krmelj Maks, Dolinar Maks, Kovačič Janez, Ržen Maks, Zakelj Vinko in Božič Gregor.

MARTINJ VRH, 22. julija. Tu je bilo zelo živo. Kot smo že pisali je delovni kolektiv „Save“ iz Kranja, obnovil dobro znano tehniko Skofjeloškega odreda, ki je delala pod kletjo šole na Martinjem vrhu. Veliko za sluz za obnovo tega spomenika ima tudi požrtvovalni ljudski učitelj tov. Ušeničnik Jakob. Na svečanost odkritja tega važnega spomenika iz NB so prišli gostje iz Kranja, Zeleznikov in okoliških krajev. O Dnevu vstaje našega ljudstva je spregovoril tovariš Jerko iz Kraja, a o zgodovini in pomenu partizanske tehnike na Martinjem vrhu pa tov. Zumer iz Zeleznikov kot eden njenih sodelavcev.

Člani kulturno umetniškega društva „Save“ iz Kranja pa so podali skrbno pripravljene in pester kulturno umetniški program, ki je obsegal petje moškega in mešanega pevskega zbora, zborna recitacija, nastop folklorne skupine, kar se je številnim domačinom zelo dopadlo ter so izvajalce nagradili s prisrčnimi aplavzi. Po ogledu tehnike je bil odprt partizanski tabor, ki je v vedrem razpoloženju trajal dolgo v noč.

TITOVIM MORNARJIM - pravi tovariši!

13. julija je po delapolnem dnevu odplula vojna ladja „Zelengora“ z gojenci vojne pomorske akademije in njihovimi vzgojitelji v Dubrovnik. Potem ko je ladja priplula, jo je bilo treba najprej očistiti in urediti in šele nato sme del posadke in gojencev v mesto. Toda tega dne je bilo drugače. Okrog pol šestih popoldne je prišel do ladje, ki je stala ob pomolu, uradnik pristaniške kapetanije in zaprosil, naj gre ladja na pomoč naši prekoceanski trgovski ladji „Sabac“, ki ima pokvarjen stroj in jo veter in morski tok zanašata v znano minsko polje blizu Dubrovnika. V tej situaciji nismo smeli oklevati; veter in morski tok sta ladjo bolj in bolj približevala morskemu polju. Vsak član posadke „Zelengore“ se je zavedal nevarnosti, ki preti „Sabacu“, če pridemo prepozno. Kurjači so zopet podkurili kotle in čez 40 minut je „Zelengora“ z vso hitrostjo rezala valove proti „Sabacu“, ki ga je medtem že zaneslo v minsko polje. Brez klekvanja je bilo od-

Rovte. — Tudi tu je odkrita spominska plošča na mestu, kjer so hrabri Cankarjevci v decembru 1941 uničili do tal močno kolono nemških policistov in Gestapa. Pri tem spominskem odkritju so bili navzoči tudi člani delovnega kolektiva „Inteks“ iz Kranja, ki so ta dan obiskali našo vas. Kolektiv „Obutve“ iz Kranja je bil v Farjem potoku, prav tako tudi člani kolektiva KZ iz Češnjice. Tudi ostali partizanski kraji so imeli na ta dan obisk članov naših delovnih kolektivov.

Kokra, 22. julija. — Med mnogimi pohodi in obiski spominskih krajev iz časa NOB in partizanskih vasi, je bil tudi obisk groba 11 ustreljenih talcev v Kokri. V spomin na žrtve, ki so padle zaradi enega izdajalca, je govoril nosilec spomenice 1941 tov. Štucin Ivan; vojska je izstrelila častno salvo, gasilska godba iz Senčurja pa je zaigrala himno.

Po končani slavnosti ob grobu je krenil spreved v malo dvorano v Kamnolomu, kjer je bil podan kulturni program. Pred tem je tov. Tičar Tone obudil spomine na nekdanje težke, ali slavne dni borbe, h kateri so tudi Kokrjani veliko doprinesli. Slavnostno razpoloženje sta razgibali še folklorni skupini iz Preddvora in Senčurja z narodnimi plesi, člani preddvorskega SKUD-a pa z vedrimi melodijami in recitacijo.

30-letnica gasilskega društva v Smedniku

Gasilska ideja, pomagati bližnjemu, je globoko zasidrana med našim narodom. Zgodovina gasilstva sega daleč v preteklost. Nekako 80 let je staro najstarejše gasilsko društvo v Sloveniji.

30. aprila 1921 je zgorela Jerajeva hiša v Smedniku; prisotni vaščani, ki so prišli

V počastitev praznika 10. obletnice začetka oborožene vstaje v Sloveniji, je organizirala 17. julija zvečer izvenarmijska vzgoja obrambo Dražgoš, ki jih je napadla bojna patrolja iz radovljiškega okraja.

Ob 15. uri so se zbrali rezervni podoficirji in oficirji pod vodstvom majorja Bička, borca iz Dražgoške bitke leta 1942, da pripravijo načrt obrambe ter razporeditev moštva, katero je imelo zbor ob 17. uri na „Egrovem“ vrtu na Češnjici. Ugibali so možnost in smer, v kateri bi bil najbolj verjeten in pričakovani napad ter odločili, da se je potrebno od vse strani zavarovati, da ne bo presenečenja. Prišli so tudi borci iz Kranja, nakar so vsi skupno odšli proti Dražgošam. Med potjo so se priključili tovariši iz Selc. Na zbornem mestu so se takoj formirale čete, prevzele orožje in municijo ter zavzeli določeni položaji. Vsaka četa je imela tudi po dve bolničarki in dva kurirja; torej popolnoma vsestransko prekrbljena za vsak slučaj, ki se pač v borbi lahko primeri. Le oborožitev je bila bolj slaba, ker je bilo pripeljanih premalo pušk in municije, kar je seveda tudi dovedlo do rezultata, ki je bil določen v splošnem načrtu in spominja na leto 1942.

Takoj, ko so čete naredile premike iz svojih izhodnih položajev, že je napadalec vžgal po njih, tako da je bilo naenkrat vse v borbi, ki je hitro pokazala premoč

na pomoč, so bili brez moči, ker so bili nevedeči gašenja in povrhu še brez potrebne gasilskega orodja. Ta elementarna nesreča jih je stregnila, da so takoj naslednje nedeljo pričeli modrovati o ustanovitvi gasilskega društva, ki je postalo stvarnost še isti dan. Zemljišče za zgraditev poslopja je daroval prav isti posestnik, ki je prvi okusil posledice požara. Društvo se je razvijalo in gospodarsko krepilo z nakupovanjem gasilskega orodja in je doseglo največji uspeh z nakupom motorne brizgalne v letu 1935.

Prišla je druga svetovna vojna in z njo sovražna okupacija, ki je zasekala globoke rane društvu in ni prizanesla niti inventarju, niti članstvu. V nedeljo 15. julija pa je obnovljeno prostovoljno gasilsko društvo v Smedniku svečano proslavilo 30 letnico obstoja. Uvod za to proslavo je bila uspeša prireditev „Miklove Zale“, v soboto zvečer, ki jo je uprizoril domači IZUD.

Praznično razpoloženje je zajelo Smedničane tudi v nedeljo dopoldne, ko je bila spominska svečanost pred gasilskim domom v Smedniku. Popoldanski spored je obsegal tombolo, pri kateri se muhasta sreča nasmehnila v glavnem okoliškim obiskovalcem. Po končani tomboli se je razvila prosta zabava s plesom.

Tako je sceme, ki je padlo na zorane brazde pred tridesetimi leti obrodilo bogate sadove.

—ar—

GASILSKI FESTIVAL V KRANJU

Okrajna gasilska zveza pripravlja skupno s predstavniki množičnih organizacij okrajni festival za vse gasilske čete na svojem področju. V načrtu je zbor vseh gasilskih čet, mokre vaje ob najtežjih pogojih, telovadna nastop gasilcev, kulturna prireditev ter proglasitev najboljših čet in posameznikov. Gasilci upajo, da jih bodo pri tej gasilski manifestaciji podprle vse mestne in okoliške množične organizacije.

mišlja, kje bo dobila dovolj sredstev in delovne sile, da bo odprla svoja velika bogastva. Vojni načrti postavljajo Kanado v ospredje, povečujejo njeno bogastvo in proizvodnjo. Odprte novih proizvodnih virov je danes glavna skrb Kanade. Pri tem ima seveda precejšnje težave zaradi pomanjkanja delovne sile, predvsem strokovnjakov za tovarne letal in druge oborožitvene tovarne. V Ontariu je poseben industrijski oddelek, ki se ukvarja s problemom priseljencev, zvezna vlada seveda pri tem nudi vso pomoč s tem, da plača vsakemu priseljencu vožnjo z letalom in mu da takoj 160 dolarjev posojila. Ta znesek jim kasneje, ko priseljenec že dovolj zasluži, odtegnejo. To pomeni, da strokovni delavci iz Zahodne Evrope dobi danes v Kanadi neprimerno lažje zaposlitev kot je bilo to kdaj koli mogoče. Nove in nove tovarne preurejajo na vojno proizvodnjo, grade nove elektrarne, spravljajo v pogon nove rudnike, grade nove železnice. Skratka, Kanada odpira na široko svoje veliko naravno bogastvo.

deli za zgraditev 500 km dolge železniške proge od obrežja reke Sv. Lovrenca do novo odkritih rudnih ležišč. Privatniki v Kanadi in Združene ameriške države so prav v ta namen prispevale 200 milijonov dolarjev. 3. Sredi teh dveh velikih načrtov v srednji Kanadi odpirajo nov velik rudnik niklja, ki ga danes primanjkuje vsej ameriški industriji. Računajo, da bodo pridobili letno okoli 15 milijonov funtov niklja, pri tem pa ne omenjajo ogromnih količin bakra in kobalta, ki ga bodo pridobili letos. Do novih ležišč bodo speljali 250 km železnice.

Seveda sta pridobivanje niklja v Manitobi in ogromni aluminijasti objekt v Manitobi odvisen od dogovora z ameriško vlado. Ameriška vlada bo po dogovoru prispevala precejšnji del za investicije. Celotne stroške cenijo na 500 do 600 milijonov dolarjev. Kanada in Združene ameriške države imata že dalj časa v zamisli velik načrt ureditve vodnih poti in postavitev velikih elektrarn ob reki Sv. Lovrenca. Ob vseh teh velikih načrtih Kanada raz-

napadalec ter narekovala umik. Tako je z vpitjem „hurraaa“ vrgel obrambo nazaj, nakar se je pa oglasila kanonada iz kamnoloma, ki je v to svrhu pripravil kakih 20 nabojev, da celotno borbo še bolj živo prikaže in spomni na tiste dni, ki so bili težki, a častni in nepozabni dnevi vseh, ki so v tej glavni bitki sodelovali. Kanonada iz kamnoloma je bila obenem tudi dogovorjen znak za konec borbe; močno streljanje je na mah utihnilo, nakar so se borci vrnili nazaj na zborna mesta, kjer so oddali orožje, nato pa se vsi skupaj zbrali v dvorani, kjer je major Biček imel spominski govor iz časov borb v letu 1942, katerega so vsi navzoči z zanimanjem poslušali.

Na Koreji nič novega. V Kesongu, kjer se vrše razgovori o upostavitvi premirja na Koreji, je prišlo že dvakrat do zastoja. Vzrok temu so „severni“, ki niso prvič prepuščili 20 inozemskih častnikov, da prisostvujejo pogajanjem, zdaj pa trenutno ne popuščajo po vprašanju umika tujih čet iz Koreje, kar je njih zahteva. Pogajanja se bodo s tem zavlekla in škodovala stvari miru, kajti vse kaže, da bi Kitajci z odlašanjem radi pridobili na času, da sprožijo novo ofenzivo. Poročila z bojišča namreč vedo povedati, da imajo severno od 38 sporednika zbranih sedaj nad 650.000 vojakov in 3000 tankov. Potemtakem ni nič novega na Koreji, kjer je vse zavito v megle nejasnosti.

Nemirna Azija. Poleg enoletnega klanja na Koreji se boji v Vietnamu niso prav nič zmanjšali. Ob ponudbi SZ za premirje na Koreji se celo širi misel, da ima nakano Rusija s svojo napadalnostjo presedlati s Koreje v Indokino. Medtem ko je Kitajska kar mimogrede „pogoltnila“ Tibet, je postalo vroče tudi v gorski državi Nepal. Tu od časa do časa zavre med nasledniki prestola in med kongresno stranko, ki jo vodi Sing in kateri je s svojimi četami zasedel zahodni del države. Vmes je posegla z vojno silo Indija in zadušila upor. Indija se je zapletla tudi v spor s Pakistanom glede Kašmirja. Zdaj bodo tu izvedli volitve v ustavodajno skupščino in tako bo kašmirska ljudstvo odločilo o nadaljni usodi Kašmirja. Prav tako prihajajo vznemirajoče vesti o položaju na Srednjem vzhodu, kjer je bil poleg nemirov v Perziji, ki kar nočejo ponhati, ubit te dni v starem delu Jeruzalema vladar hašemitskega Jordana kralj Abdulah. Umor so izvršili pristaši Amina Muftaina, ki zagovarja neodvisno palestinsko državo.

Nič manj pozornosti ni vreden spor med Anglijo in Egiptom glede Sueškega prekopa na kontinentalni meji med Azijo in Afriko. Vse to kaže na političen nered, ki vlada v Aziji in kateri resno ogroža mir v svetu.

Odporniško gibanje v Bolgariji. V Bolgariji so dnevi pojavi požiganja žita. Tako je med drugim v vasi Belene zgorelo nad 20 ha pšenice. Bolgarski časopis pišejo o slučajnih požigih, vendar je vsej bolgarski javnosti znano, da gre za organizirano odporniško gibanje pod geslom: „Niti zrna žita za SZ“.

USODA BALTISKIH DEŽEL

Ob začetku druge svetovne vojne je A. Smetona, predsednik Litve, razglasil nevtralnost Litvancev v vojni. Zemljepisni položaj pa je državo potegnili med dva mlinska kamna, razglašene nevtralnosti Litvanec niso mogli obdržati. O usodi Litve, Latvije in Estonke sta odločala Hitler in Stalin. V deželo so prišli sovjetski garnizoni (najprej kot „zaščitne čete“), junija leta 1940 je vkorakala sovjetska vojska, nakar je sledila sovjetizacija teh baltičkih dežel. Kmalu so pospravili okoli 50.000 Litvancev, oziroma jih odvedli v notranost sovjetske dežele. Lepo urejeno gospodarstvo je bilo kmalu razbito. Potem je šel čez deželo valjar nemško-sovjetske vojne, enkrat na vzhod, drugič na zahod, vmes pa so bila leta okupacije. Druga sovjetska okupacija, ki se je začela koncem 1944, še danes ni končana. Stotisoče Litvancev so odpeljali v Rusijo, kjer jih izkoriščajo kakor sužnje, na desetisoče jih je pospravil NKVD. Gospodarsko nekdanja cvetoča pokrajina je na tleh Družina mora dve ali tri leta trdo delati, da si napravi eno obleko. V deželi so se pojavili prvi partizani, ki hkrati s poljskimi in ukrajinskimi dajejo Litvancem upanje na svobodo.

Dne 12. avgusta

VELIKA TOMBOLA

RDEČEGA KRIŽA V KRANJU

30 glavnih dobitkov in 300 manjših v skupni vrednosti skoro 1.000.000 din. — Tablice po Din 50.— v vseh večjih krajih Gorenjske.

Kanadi primanjkuje delovne sile

Kanada je napravila v zadnjih desetletjih velikanski napredek. Vojna in povojna konjunktura jo je potisnila v ospredje gospodarskih pokrajin in na vseh velikih svetovnih tržiščih je močno povpraševanje po kanadskem blagu. Kljub velikemu napredku pa Kanada ni dorasla, da bi na stečaj odprla svojo neizčrpno naravno zakladnico. Zemlja skriva ogromne zaklade, velika rudna ležišča so še neraziskana, manjka pa ljudi in materiala. Navajamo samo nekaj glavnih načrtov: 1. „Aluminium Company of Canada“ je sklenila z vlado angleške Kolumbije pogodbo, ki ji daje pravico izkoriščati ogromno vodno omrežje in napraviti elektrarno s poldrugim milijonom konjskih sil. Tovarne aluminija, ki jih bodo zgradili, bi izrinile četrtno proizvodnje ameriške aluminijeve industrije, kar je veliko več, kolikrška je sedanja proizvodnja v vsej Kanadi. 2. V drugem delu Kanade, na meji med Labradorjem in Quebecom, so že letos začeli s pripravljalnimi

Gorenjska muha

V Kranju imamo čuden most — visi na dveh vrveh, je ves povsod zavarovan, le strgan je po tleh; posebnost ima svojo: ima tud' 4 smetišča, odpadkov polno — kar ni prav, iz higienskega gledišča.

Prešernova je ulica na pločnike ponosna, posebno kadar lije dež, za pešca je neznosna. se plošče kamenite, pod nogami vrtijo, pa tebe in sopešca pošteno oškrofiyo.

Izbruhnila je revolucija — zaradi nikotina, še hujše učinkuje, kot podražitev vina! Je dragocena — „polovička“, je čislan tudi „čik“, ko bone še dobimo, bo manjš' kadilcev krik.

Veseli je teater najavil svoje rojstvo, že kar naprej ga vidim — ima tud' svoje svojstvo. Program bogat — po autor eden isti, korajžo le, Humor ljudem! saj smo racionalisti!

V Britofu je včasih bila, mešana „štacuna“, lastnik je pa pozabil, da Kranj ima Režuna. Jaz ga bom kar tja poslala, da napis prebela, Babič dal bo par kovačev, za spomin ta osameli. Preluknjani, razbiti, še danes so Železniki, kaj malo za obnovo skrbijo ti posestniki: po vojni kot izgleda — so brez železne volje, Al' ne bi hiš „poflikali“? Al' ne bi bilo boljše?

Skofja Loka se bo borcem NOV, lepo oddolžila, spomenik jim — mavzolej — v spomin zgradila. Ob cesti je opeka, že v ta namen zmetana, nepokrita, mokra je, — nezavarovana!
Gorenjska muha

Kranjski pionirji taborijo

1. julija je odšla prva skupina pionirjev iz Kranja taborit v Poljansko dolino. Pripeljali so se z avtobusom, pa se kmalu spoznali s svojimi štirimi vodniki in tabornim voditeljem tov. dr. Kristom. Delovna brigada je pionirjem postavila šotore in v njih lesene pograde in slamarice. Zjutraj, ko se je razgrnila megla, so že jedli tečen zajtrk. Dobro je poskrbela za lačne želodce kuharica tov. Čadeževa.

In tako je teklo taborno življenje iz dneva v dan. Ze prve dni so brodili in se škropili v topli Poljanski. Noči pri tabornem ognju pa so bile tako lepe, saj ni bilo nobenega hrupa, kakor v mestu, le narava je mladim tabornikom prepevala in šepetala na uho. 3. julija je zavihrala na visokem drogu njihova zastava, daleč po dolini so jo opazili.

Pa pionirji ne nabirajo samo sladkih borovnic in jagod — tudi za delo popri-mejo, kjer je treba. Pomagali so pregledovati njive za koloradskim hroščem. K sreči

ga tam okoli še ni. V soboto 7. julija so igrali s trboveljskimi pionirji nogomet in pokazalo se je, da so si popolnoma enaki. Taborišče se je pa kar zasvetilo med smrekami, odkar so ga pobarvali.

Sedaj lahko rečemo, da so kranjski pionirji 1. čete — „jastrebi“, 2. čete — „sokolci“ in 5. čete — „kavke“ že pravi taborniki. Znajo se že znajti na terenu s specialko in samo s karto so pripravili napad na Vranškov grič (908 m). Tisti, ki ne znajo še plavati, se uče z gumijastimi pasovi — tako se vede nobeden ne boji.

Tovariš sekretar Andrej Brovč je gotovo mislil, da ni več grozovitih Indijancev, a so ga prav ti že ob šestih zjutraj zajeli. Mislil je presenetiti pionirje, pa so pokazali, da niso zaspanci. Ker pa je dober človek, so ga tudi Indijanci izpustili. To je moral nesti pozdravov domov v Kranj in marsikateri očka se je gotovo v mislih obliznil, ko mu je sinko pisal o dunajskih zrezkih in borovničnem zavitku.

Življenje pionirjev v počitniški koloniji Strunjan

Kako naj opišemo naše pestro življenje v Strunjanu, ko pa je tako prijetno in živahno! Vedno smo zaposleni z različnimi igrami in različnim delom, da dnevi kar bežijo. Okolico in posebnosti Strunjana že zelo dobro poznamo. Vsakdo bi vedel mnogo povedati o pridobivanju soli in o solinah ter o slikovitosti pokrajine, ki jo odlikujejo naravne krasote in južne rastline. Najbolj prijetno pa je na kopališču. Vsak izmed nas je zaposlen pri skupini, pri kateri je delo zanj najbolj zanimivo. Ena igra žogo, druga izdeluje jadnice in jih spušča v morje, tretja se, skrita za grmom, pripravljala na lutkovno igro, drugod pripovedujejo povesti, ugibajo uganke, pojo pesmi in igrajo šah ter razne družbene igrice. Pridno hodimo na sprehode. Pred dnevi smo šli na grič Punto, od koder smo videli Trst in sosedna mesta. Ob povratku so nas tovariši iz Strunjana povabili, da smo se nazobali murv, ker smo pridni in z vsemi prijatelji. Sploh nas imajo prebivalci Strunjana zelo radi. Kadar po cesti

pojemo, nas gledajo in poslušajo. Čeprav smo vedno veseli in se radi igramo, ne pozabimo, da smo velika družina, ki mora imeti red in čistočo. Pri delu vedno drug drugemu pomagamo. Zelo težko smo čakali dan, ko smo se z ladjo odpeljali v Novi grad. Ogleдали smo si mesto, ob povratku pa smo se v Savudriji kopali. Z nami so šli tudi tovariši iz OLO Kranj-okolica, ki so nas prišli obiskat, da vidijo, kako lepo se nam godi. Za slovo smo jim privedili kratko zabavo z veselimi sporredom in lutkovno igrice. Ob večerih opazujemo sončni zahod in lučke ribiških ladij na morju. Medtem se pogovarjamo o dnevnih doživljajih, dokler ni zbor in pozdrav zastavi, kar je za nas najbolj svečan trenutek dneva.

Prehitro bo konec letovanja in se bomo morali vrniti. Kar bojimo se, da nas naše mamice ne bodo spoznale, ker smo že pošteno črni, pa tudi zredili smo se, kar je za sluga naših pridnih kuharic in tovariša ekonomata.

V škojeloški knjižnici

Proti večeru sem šel po mestnem trgu v Škofji Loki in zaslišal prijetne melodije iz prostorov nekdanje pekarnice. Pogledal sem na desko pred vrati in bral: Ljudska knjižnica. Radovednost mi ni dala miru. Vstopil sem. Najprej me je presenetila precejšnja skupina obiskovalcev. Hotel sem se postaviti vrsto, toda knjižničar mi je objasnili, da tu ni vrste in dejal, naj se stisnem v edini še prazni kotic ob pultu, natrpanem s knjigami, in si izberem kako knjigo. Če me pa te ne bi zadovoljile, mi je obljubil, da bo pobrskal po policah. Ozrl sem se po bralcih. Vse starostne dobe: od starčka, pa do osemletnega fantiča, ki bi rad bral kaj „resnega“, a mu je knjižničar svetoval bolj primerna dela za njegova leta.

Po policah pa se mi je razkazovalo precej knjig (vseh je okrog 3000), še več pa je bilo „lukenj“, mest za izposojene knjige, kajti število obiskovalcev za sedemsto prekaša število knjig. Zato se mi zdi, da bi bila izpopolnitev, morda na podlagi prostovoljne zbirke, kaj pametna reč. Pred vsem manjka klasičnih del, ki so izšla v dobi med dvema vojnama. Knjižnica jih ima samo v enem izvodu in zato si lahko srečen, če ti pride kdaj katera v roko, čeprav je bila vsaka prelistana povprečno skoro štirikrat. To je razvidno iz ličnih kartonov z nalepljenimi seznami knjig, urejenimi po abecednem redu avtorjev ter opremljeni s številkami. Dobil sem jih na bližnji mizi. Ti te seznanijo z vsem književnim bogastvom tako, da ni treba nadlegovati knjižničarja.

Z vsem smo se že seznanili, le s knjižničarji ne. Ti so Berčič Branko, poznan kulturni delavec, in še nekoliko marljivih tovarišev, s katerih pomočjo je knjižnico dvignil na mesto najboljših knjižnic z nepoklicenimi knjižničarji. Skrajni čas je že, da se reši njihov problem: nastaviti poklicnega knjižničarja, da bi lahko uvedli prepotrebno vsakodnevno poslovanje.

Koroški borci okraja Kranj-mesto in okolica naj najkasneje do 3. avgusta pošljejo svoje podatke na Okrajni, oziroma Mestni odbor ZB Kranj. V nedeljo 5. avg. ob 10. uri shod vseh Koroških in Majstrovih borcev na Jezerskem. Odhod z avtom ob 8.30 uri izpred kolodvorske restavracije v Kranju. **Pripravljalni odbor.**

FILM

„MAŠČEVANJE RDEČE ČAROVNICE“

je ameriški film, ki naj bi bil ene tistih vrst pustolovskih filmov, kakor je na primer bil „Morski volk“ ali „Zaklad Siera Madre“. Toda med tem, ko pri zadnjih dveh res izžari živo življenje človeških usod z vsemi strastmi, trenji, hotenji, neizpoljenimi željami, ob čemer v ozadju raste človeška družba, v kateri se dogajajo tako mogočne stvari, ki se jim drobni človek ne more upirati — je pri tem filmu vse tisto, kar dela, da film umetnina, postavljeno ob stran. Gre le za napetost, ki sta jo scenarist in režiser hotela ustvariti za vsako ceno: neverjetna zgodba, strahotni prizori, kot človek na križu med morzori, kot človek na križu med morzori, katero se bojuje glavni junak, pogrezanje ladje itd., vse pa okičeno z zlagano folkloro južnooškkih domačinov in s sentimentalno ljubeznijo glavnega junaka, preračunano na solze povprečne gledalke — še več, filmska zgodba v tem hotenju zaide celo tako daleč, da se da zavesti v neodpustljivi greh, da namreč dokazuje, da ima prav tisti, ki ima napake in narobe. Tako je to filmsko delo navaden kinč brez vsake najmanjše vrednosti, še celo filmski triki so tako nerodno postavljeni, da ne prevarajo in zapeljejo niti še tako preprostega gledalca. In četudi se ne da oporekati dobri igri nekaterih igralcev in igralk, film ne napravi nobenega vtisa, ne zapusti nobenega doživljaja in je slab v najnižjem pomenu besede.

Gledališče

Gorenjski veseli teater v Prešernovem gledališču Kranj: četrtek 26. julija ob 20.30 uri „VESELI VEČER“. Ostale reprize še v petek, ponedeljek in torek ob 20.30 uri.

Dopisujte v „Gorenjski glas“

Tam, kjer sonce zahaja...

Tako sta prišla na konec ceste in sta zavila na travnik, kjer je za zidnim plotom stalo kar celo mesto vozov. Kako je poznala vsak vogel!... Nenadoma mu je seglo nekaj težkega v prsi. Ali se je sramoval svoje pretklosti, ali pa se je bal, da ne bi dekletu prišlo kaj na uho iz njegovih prejšnjih časov? „Silno se vam mudi!“ je nazadnje dejal Rock, ne zato, da bi kaj kar tako rkel, temveč ves pošteno zaskrbljen.

„Seveda! Zelo sem se zakasnila in bi se moglo...“ Ni dokončala stavka, toda Rok je mislil, da jo je razumel.

„Sploh pa so ti zavoji neverjetno težki!“ je razložil Trueman in začel hoditi počasi. „Sami bi prav gotovo ne prinesli!“

Neumni izgovor je bil boljši kot nobeden. V nekaj minutah bo ta čudežna stvarca izginila iz njegovega življenja — on mora dobiti še predsmrtni rok, da se ji približa, in še drugje svidenje z njo. Skriva je napravil luknjo v enega od zavojev.

„Moj bog — zavoj se je raztrgal! Vidite to je zaradi najine strašne dirke... in spet riž! Gospodična Thea — če to ni usodno znamenje?!...“

„Dobro ali slabo? je vprašala in se delala, kot ne bi ničesar razumela.

„Jasno, da dobro — naravnost čudežno!“ Ona pa je žalostno sklonila glavo.

„Dajte mi zavoj sem — prav pripresto ga bom obrnila naokrog, saj bo drugače prazen, predno prideva do voza. V teh stvarih moj oče ne pozna šale...“

„Vaš oče — ali ni to Gage Preston?“

„Seveda!“

„Ali je v resnici tako hud?“

„Kajpak — posebno do mladih gospodov, ki mi poskušajo dvoriti...“

„No, no, no — tega pa ne verjamem!“ je prepričevalno zatrdil Rock.

Toda v tem sta že prišla do plotu, zidanem in postavljenem iz desk, čez katere niti pogledati nisi mogel. Velika vrata so bila odprta na stečaj, skozi pa so odmevali glasovi in motno udarjanje konjskih kopit. Ko sta vstopila, je Rock zagledal več osedlanih konj, težko diro in visok dvkolesek, pred katerega sta bila uprežena dobro rejena rdečerjavca.

„Tako — tu sva!“ je reklo mlado dekle in videlo se je, da se je nekam oddahnilo, dodala: „Kar srečna sem, da mojih ljudi še ni... Prosim, denite stvari pod zadnji sedež, gospod Rock, — tukaj!“

On je ubogal in se je nato zagledal vanjo, ne da bi najmanj vedel, kaj naj bi še povedal — popolnoma v objemu čustev, ki so ga premagovala in obenem strašila.

„Prav lepa hvala! Res je bilo ljubeznivo od vas...“

„Ne govorite vendar tako!“ jo je prekinil skoro kot bi prosil. „Taki banalni načini pogovora se ne uglašajo s tem velikim doživljajem, ki sem ga imel.“

„Vi marsikaj zahtevate od življenja, saj zdi se tako, ne?“ mu je smehljaje odgovorila in ga je pogledala s polnimi očmi.

„Mnogo žensk sem že poznal,“ ji je resno odgovoril. „Toda občutja, ki me pretresajo zdaj, me še niso srečala.“

Zardela je čez in čez.

Zvenket ostrog in počasni, bližajoči se koraki so Rocka zbudili iz misli. Opazil je, kako je deklica mahoma prebledela in kako so se ji oči potemnile. Raskav, skoro pijan glas se je čul: „Tu je!... In, hudiča, spet s fantom!“

Na te besede se je Rock počasi obrnil. Ta preprosti premik ga je spet napravil za tistega, kar je bil, v stiku z možmi namreč ni poznal mehko in nežnosti, ničesar, kar bi dalo misliti o njem, da je strašljiv, ponižen in boječ.

Prvi od dveh mož, ki sta prihajala, je bil vsekakor popolnoma pijan. Velik je bil, suh, gibek, njegov pordeli obraz ni bil ne lep. Toda motile so njegove ostre, prodirne oči. Lasje, ki so mu silili izpod črnega zaprašnega sombrera, so bili rumeni ko slama, skodrani so bili, a zmešani. Videti je bilo, da se je dal pravkar obriti, ker so se znojne kapljice, ki so mu še drsele čez lica in lepo oblikovane ustnice, mešale s kapljicami krvi.

Drugi kovboj je bil mlajši, njegov zagoreli obraz je bil opazno brez izraza. Le njegove sive oči so bile podobne očem gospodične Prestonove, iz česar je Rock sklepal, da je Thein brat. Toda kdo neki je bil njegov spremljevalec?...

„Kdo je ta človek, Thea?“ je vprašal starejši mlado deklico. Rock mu je stopil nasproti. „Sam se moram seznaniti z vami: pišem se Trueman Rock — iz Teksasa.“

„Tako, tako?“ je odgovoril, zamišljeno kot bi ga to ime nečesa spomnilo.

„In kaj delate tukaj?“

„Če se vas res to kaj tiče: srečal sem gospodično Prestonovo v prodajalni Sola Winterja in sem ji sem prinesel zavoj.“

Rock je govoril počasi in premišljeno. Oni pa je bruhnil v prezirljiv, omalovažujoč smeh, ki bi lahko pomenil jezo ali pa ljubosumnost, kar je Truemana nevedno zdražilo. Le iz obzira do gospodične Prestonove se je zadržal. Kdo je le ta neprijetni patron?... Njen ljubček menda vendar ni? Ali pa le?...

Sedaj je stopil oni tesno k Rocku in se je, nekoliko majaje, razšopiril pred njim.

„No, tako!“ je strupeno dejal. „Zdaj pa glej, da čim prej izgineš, če ne ti bom pomagal s petami!“

TEDENSKA KRONIKA

Zrtev strele — Letošnje poletno vreme je kaj muhasto. Komaj je malo toplo, že imamo takoj neurje, blisk in grom. Tako je bilo tudi pretekli ponedeljek. V Preddvoru je strela udarila v več poslopj, ni pa prizadela nobene škode, ker so bila zavarovana s strelodvodi. Pač pa je strela udarila v nezavarovano hišo Zupana v Bašlju in pri tem oplazila ravno na sencih Cvek Marijo, ki je bila na mestu mrtva, tako da je bila vsaka zdravniška pomoč zaman.

Odhod druge izmene pionirjev na pionirsko taborenje. — Pretekli ponedeljek je je odšla iz Kranja druga izmena pionirjev na pionirsko taborenje v Hotavljah in zamenjala prvo izmeno 60 kranjskih pionirjev, ki so tam pretaborili tri prijetne tedne in se vsi zdravi in zadovoljni vrtili domov.

KUD „Storžič“ na Kokrici pripravlja v sredini avgusta prikaz starih ženitovanjskih običajev in plesov, kar bo vsekakor dogodek za naše kraje.

Izdajala sta se za uslužbenca javnega tožilstva. — Polajnar Jernej iz Kokre in Pirnat Ivan iz Kranja sta se pred nedavnim zagovarjala pred okrajnim sodiščem zaradi lažnega izdajanja, da sta uslužbenca javnega tožilstva. Tako sta izvalila od Jamnik Frančiške iz Trate 4500 din, kar sta si v gostilni razdelila kot plen. Omejeno sta prevarila, češ da bosta s tem denarjem posredovala pri tožilstvu za zaprtega sina. Jamnikova je bajtarica in je ta denar težko prihranila. Razen tega greha sta obtožena v obeh preprostega in poštenega človeka kompromitirala ljudsko oblast in javno tožilstvo in s tem skrunila največjo pridobitev ljudske revolucije. Oba sta bila že predkaznovana. Prvi zaradi kvalificiranega razbojništva, drugi zaradi pretepev. Za to novo dejanje sta bila obsojena vsak na šest mesecev odvzema prostosti.

SPOMINSKI DNEVI

V drugi polovici julija 1943 so bataljoni druge grupe na svoji poti na Štajersko s pomočjo Poljanske in Selške čete na Gorenjskem odbijali sunke nemške ofenzive. Vsak dan so bile hude borbe; posebno hudi boji so bili na Gabrški gori, Lučni nah in Zirovskem vrhu. V enem mesecu je bilo 35 spopadov; prvi in drugi bataljon sta se nato premaknila na Jelovico in se pripravila za nadaljni pohod.

21. do 28. julija 1948 V. kongres KPJ v Beogradu.

23. julija 1919 ustanovljena Slovenska univerza v Ljubljani.

NOVE DRUŽINE

V dneh 14. in 21. julija so se v Kranju poročili:

Soklič Boris in Lesjak Ljudmila, Kranj; Eržen Franc in Vidmar Jožefa, Kranj; Kavčič Miro, Senčur in Zupanc Krista, Voglje; Zavri Franc in Luzar Frančiška, Srednje Bitnje; Toplišek Jože in Luskovec Ana, Britof; Miklavčič Pavel in Gregorka Frančiška, Kranj; Vičič Anton in Podakar Marija, Tržič; Mihamovič Kazimir in Bremec Ivana, Kranj; Kristan Alojzij, Železniki in Šenk Angela Kokra; Hrib Paja in Metelko Veronika, Kranj.

OGLEJTE SI V DNEH OD 26. VII. DO 5. VIII. V KRANJU

VELIKO OBRATNO RAZSTAVO

Odperta bo vsak dan od 8. do 18. ure v novi ljudski šoli. Dostop iz Gregorčičeve ulice. Združena bo s sledečimi prireditvami:

V SOBOTO 28. JULIJA OB 9. URI:

OB 20. URI:

V NEDELJO 29. JULIJA OB 17. URI:

V SREDO 1. AVGUSTA OB 20. URI:

V SOBOTO 4. AVG. OB 20. URI:

V NEDELJO 5. AVG. — na dan zaključka razstave pa bo na veseličnem prostoru

Velik srečolov s 1000 dobitki!

Ne zamudite si ogledati to veliko razstavo obratniške dejavnosti kranjskega mesta in okraja. Od 18. ure naprej bo na veseličnem prostoru vsak dan prosta zabava s plesom! Odlični bife Vas bo postregel z izbranimi okrepčili in točil bo izbrana vina! Na dan zaključka razstave 5. 8. pa poizkusite srečo na velikem SREČOLOVU!

DEŽURNA SLUŽBA

Od 26. julija dalje skozi ves teden ima dežurno službo pri Svetu za zdravstvo mesta Kranja in Kranj-okolice dr. Pance Pavel, tel. 351. Obiski na dom naj se javlja najkasneje do 18. ure. Po tej uri bo dežurni zdravnik sprejemal le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

KINO

Letni kino „Partizan“ Kranj: 26. do 31. julija ameriški film „Ples na vodi“.

„Storžič“ Kranj: 26. do 31. julija ameriški film „Ples na vodi“; 1. do 6. avgusta ameriški film „Maščevanje rdeče čarovnice“.

„Svoboda“ Stražišče - Kranj: 27. do 30. julija ameriški film „Zapeljivka Novega Orleansa“.

Skofja Loka: 27. do 29. julija ameriški film „Zmajevno seme“, II. del.

Tržič: 27. do 29. julija ameriški film „Maščevanje rdeče čarovnice“.

SKOZI FOTO IN RESOTO

KJE TIČI ZAJEC?...

Tako se sprašujejo Tržičani, ker že 15 let čakajo, da bi si napravili lastno kopaljšče. Da pred vojno ni prišlo do gradnje je popolnoma razumljivo. Da pa danes, šest let po osvoboditvi, ni bil nihče tako energičen, da bi udaril ob mizo in rekel: „Pravico imamo do njega, potrdite nam gradnjo!“ — tega pa skoraj ni verjeti.

Okoli gradnje bazena je nastala že kar lepa zgodovina. Začelo se je na Mestnem ljudskem odboru. Volje na koše. Prostor bo izbral odgovorni gradbeni referent in poskrbel za načrte. Podpora bodo jala tudi posamezna podjetja, s prostovoljnimi delom pa bodo priskočili na pomoč frontovci in fizikulturno društvo s člani sekcij. In tako je bila gradnja plavalnega bazena postavljena v program petletnega plana. Začeli so zbirati material. Tudi prostor je bil izbran pri športnem igrišču. Pri izdelavi načrtov in merjenju pa se je pokazalo, da bo treba na tem mestu napraviti ogromno zemeljskih del. To bo šlo prepočasno, zato pohiščimo drug prostor. Šli so v breg, kakih 100 metrov nad Tržičem. Tu posebnih zemeljskih del ne bi bilo treba, pokazala pa se je nova ovira. Voda je daleč, kje dobiti motor za črpanje in kako napraviti pot h kopaljšču? Celo odgovorno vodstvo je izgubilo vse upanje. Takrat pa se je začelo govoriti, da bo Predilnica začela graditi svoje kopaljšče. Zakaj bi bili v Tržiču kar dve kopaljšči? Eno zadostuje! In zato sta prvotni zamisli ostali kar lepo obe na papirju. Novi prostor je bil izmerjen in situacijski načrt poslan v odobritev. Dolgo ni bilo nič slišati, po nekaj mesecih pa je le prišel odgovor: „Prostor spada k tovarni in gradnja kopaljšča se ne dovoli!“ Nove urgencije, pregledovanja in razpravljanja pa so se zavlekla tako daleč, da ni danes več takih izgledov kot so bili pred leti, kajti vse okolnosti, ki bi olajšale delo, niso danes več možne in tako ni čuda, da ti vsak pravi, če mu omeni kopaljšče, da ga v Tržiču nikdar ne bo.

Iz tega se vidi, da pri vsem tem delu ni bil samo en zajec, pač pa jih je več.

SAŠA GRAMATČIKOV

V nedeljo 15. t. m. z nogometaši kranjskega Korotana odšel na počitnice v Poreč tudi nadarjeni igralec namiznega tenisa Saša Gramatčikov. V torek zjutraj pa so mladega Sašo našli nezavestnega pod okno spalnice drugega nadstropja. Saša se je verjetno zvečer preden je legel v posteljo, hladil pri oknu in iz nezanih vzrokov omahnil čez njegov rob na tla, kjer so ga našli šele naslednje jutro. Tudi zdravniška pomoč v bolnišnici v Pulju ni mogla rešiti življenje mladega športnika, ki je kmalu nato izdihnil.

Saša je bil vsestranski športnik mladih igralcev namiznega tenisa v Jugoslaviji. Bil je večkratni zmagovalec na republiških turnirjih in več let mladinski prvak Slovenije v namiznem tenisu. Z njim smo izgubili dobrega dijaka, športnika in tovariša, ki ga bomo dolgo pogrešali.

Tako je eden običal tu, drugi tam! Eirokrat se svojemu patronu niso hoteli zamiriti v bojazni, da bi zaradi tega večja letoviška kopaljšča, n. pr. Bled, kamor morajo hoditi Tržičani na kopanje, ne ostala prazna...

FIZKULTURA - SPORT

LEPI USPEHI KRANJSKIH PLAVALCEV

Železničar Kranj : Neute club Adriatice Pula 80 : 59

Pretekli četrtek smo imeli v Kranju med-republiški plavalni dvoboj. Kranjčani so nastopili v svoji najmočnejši postavi ter tudi dosegli vrsto lepih uspehov. V celotnem tekmovanju so kranjski plavalci prevladovali, le v nekaterih točkah je uspelo poseči Puljčanom v borbo z prva mesta. Doseženih je bilo nekaj zelo dobrih rezultatov. Hribar Mara ŽK je plavala le sekundo slabše od slovenskega rekorda. Prav tako dobre rezultate so predstavljali še Petrič Drago, Trefalt Franek, Košnik Stane, Koncilija Barbka in Purgar Albin. Pri gostih pa je dosegla najboljšo rezultate Zaninijeva. Dvoboj je bil zelo zanimiv, borbe ostre in napete do konca tekem. Rezultati so sledeči:

400 m prosto moški: Purgar ŽK 6:22.4; 100 m prosto moški Košnik ŽK 1:22.0; 100 metrov crawl ženske Zanini AP 1:26.7; Ješe Zalka ŽK 1:43.1; 100 m hrbtno moški Trefalt ŽK 1:27.9; 100 m prsno ženske Hribar ŽK 1:34.2; 100 m crawl Vergel ŽK 1:11.8; 100 m hrbtno ženske Zanini AP 1:44.6; Koncilija ŽK 1:52.4; 4x100 mešano moški Železničar Kranj 5:52.9; Adriatice Pula 6:06.0; 4x50 m crawl ženske Adriatice Pula 3:01.0; Železničar Kranj 3:10.2; 50x50 m crawl moški Adriatice Pula 2:43.0; Železničar Kranj 2:45.5.

V waterpolo tekmah so Kranjčani premagali svojega nasprotnika s 8:0 (4:0). Kranjčani so pokazali večjo borbenost in boljšo tehniko igre z žogo, ter popolnoma zaslužno zmagali.

ŽELEZNIČAR KRANJ : ŽELEZNIČAR LJUBLJANA 91 : 78

V nedeljo popoldne so bile plavalne tekme za ligino prvenstvo Slovenije. Kranjčani so tudi to pot zmagoviti in se nahajajo na čelu tabele z dvema zmagama, v prvem delu prvenstva. Dobre rezultate so postavili Koncilija Barbka, ki je stara šele 12 let, Vukič Mirjana, Hribar Mara, Košnik Stane in Trefalt Franek. V skokih v vodo je nastopil po daljšem času mladinski državni prvak Sink Ivko in osvojil prvo mesto. V waterpolo tekmah so domači waterpolisti premagali goste iz Ljubljane z rezultatom 5 : 1 (4 : 0).

ZADRUZNA RESTAVRACIJA „JELEN“ V KRANJU

Je zopet odprta. Vedno na razpolago mrzla in topla jedila in vse vrste pijače.

Za obilen obisk se priporoča delovni kolektiv.

DOBRE VAŽNE VESTI

Mogočna partizanka manifestacija v čast 10-letnice Vstaje. Na predvečer Dneva vstaje so v Ljubljano vkorakale patrolje iz vseh krajev Slovenije. Komandant štaba partizanskega pohoda je poročal predsedniku vlade Mihi Marinku, da je v sedemdnevni partizanski pohodih v 245 patroljah sodelovalo 52.430 borcev, ki so opravili 327 borbenih akcij. Na 2090 km dolgi poti, je patrolje pozdravilo 152.000 ljudi v 285 sprejemih.

Cena pšenice pada. — V Srbiji je te dni padla cena pšenice v prosti prodaji in sicer od 6500 na 3500 din za metrski stot. Cena pa bo še nadalje padala, ker je žetev obilna.

Jugoslovanski parnik rešil inozemsko ladjo. — Naša velika ladja „Hrvatska“ je na poti iz Amerike na Atlantskem oceanu naletela na veliko honduraško ladjo „Aurora“, ki so se ji pokvarili motorji in je bila prepuščena pogubi na razburkanem morju. Naši mornarji so kljub veliki borbi v razbesnelim morjem šli tej ladji na pomoč in jo odvlekli 200 km daleč v pristanišče Martana na Azorskih otokih.

Nova knjiga:

„KAKO LAHKO POVEČAMO RODNOST ZEMLJE“

Agronomska znanost že stoletja proučuje načine, kako pomnožiti in izboljšati pridelke. Zato strokovnjaki zemljo preiskujejo, spoznavajo njene lastnosti in potrebe ter svetujejo, kako z njo ravnati, da bo kar največ rodila. O teh vprašanjih so napisali razprave inženirji Rudi Tancik (Preiskava zemlje in načrtno kontrolno gnojenje na posvetih socialističnega sektorja), Slavko Volk (O tehniki uporabe umetnih gnojil) in Ivo Kranje (O dosedanjih izkušnjah apnovanja zemlje v LR Sloveniji). Knjiga, ki jo bo podrobneje ocenila strokovna kritika, bo zaradi znanstvenosti, zanimivosti in tudi praktične uporabnosti dobrodošla kmetovalcem, še posebej pa vsem, ki se intenzivno ukvarjajo s problemi kmetijske proizvodnje. Obsega 64 strani in ima v prilogi 10 zemljevidov ter grafikonov, stane pa 46 dinarjev. Založila jo je „KMEČKA KNJIGA“ v Ljubljani, Gajeva ulica 8, poštni predal 374, kjer jo tudi lahko naročite.

Objave!

Frotituberkulozni dispanzer v Kranju javlja, da zaradi letnega dopusta ne bo rentgenskih pregledov v tukajšnji ustanovi od 1. avgusta do 31. avgusta 1951.

Za bolnike s pneumothoraksom in za nujne slučaje je med tem časom na razpolago:

Ambulanta na Golniku: vsako sredo in soboto od 9.—10. ure;

Dispanzer v Skofji Loki: vsak četrtek dopoldne;

Dispanzer na Jesenicah: vsak torek popoldne in vsak petek dopoldne.

mali oglasi

Sprejemem službo ekonomista ali administrativno službo na Gorenjskem. Naslov javiti pod oznako „Vesten“ na upravo lista.

Preklic. Snedic Franc, Pristava 7, sem res lani v maju doma pri Klanšek Mariji izrekel: „Vi pa kradete cele vozove!“ S tem pa nisem mislil njo in njenega moža, kar s tem popravljam ter sem ji hvaležen, da je odstopila od težbe.

Preklicujem veljavnost kolesarske knjižice in OF izkaznice na ime Marija Martink. Srednja vas, Senčur.

Iščemo upravnika za gostinsko podjetje na Kokrici. Poizve se na KLO Kokrica.

Načrtila listinec izužitene od kolo-dvora Skofja Loka do Godešiča, s kolesarsko knjižico, osebno izkaznico na ime Hafner Drago in slikami, prosim, da vrng na naslov.

Planinsko društvo Kranj sprejme administrativno moč. Ponudbe na PD Kranj.

Gospodinjstvo, staro nad 30 let k tričlanski družini, iščem. Pismene ponudbe na „Jugoreklam“, Ljubljana, Tyrševa, pod oznako „Gospodinjstvo“.

Prodajam „Singer“ šivalni stroj, tudi na bone. Naslov v upravi lista.

Kmetijska zadruga Vokle pri Kranju sprejme takoj knjigovodjo. Plača po dogovoru.